

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

www.ketab.ir
تعدد زوجات

علی جهانیان

ناصر نیکخواهی

سرشناسه: جهانیان، علی. ۱۳۶۲ -
 عنوان و نام پدیدآور: تعدد زوجات / علی جهانیان، ناصر نیکخواامیری.
 مشخصات نشر: قم: نورالمصطفی، ۱۴۰۲.
 مشخصات ظاهری: ۱۷۳ ص: ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
 شابک: 978-622-92846-5-0
 وضعیت فهرست نویسی: فیپا
 یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۶۷ - ۱۷۳.
 موضوع: تعدد زوجات -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
 شناسه افزوده: Islam -- Religious aspects Polygamy
 رده بندی کنگره: BP۲۳۰/۱۷
 رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۸۳۱
 شماره کتابشناسی ملی: ۹۱۶۸۵۲۴

تعدد زوجات

نام مؤلف: ناصر نیکخواامیری، علی جهانیان

چاپ اول: ۱۴۰۲ / ش ۱۴۴۴ ق

ناشر: نور المصطفی

چاپ: چاپخانه دیجیتال المصطفی

شمارگان: ۵۰۰

ارتباط با ناشر: ۰۹۰۰۲۵۲۱۳۶۱ (از طریق شبکه های اجتماعی و پیامک)
 فایل الکترونیکی کتاب در کتابخوان طاقچه در دسترس می باشد.

باتشکر از تمامی عزیزانی که ما را در تولید این کتاب یاری نمودند.

فهرست

۱۱	چکیده
۱۵	پیش‌گفتار
۱۵	۱. تاریخچه تعدد زوجات
۱۶	۲. تبیین موضوع
۱۷	۳. پیشینه تحقیق
۱۹	۴. تبیین سؤالات فرعی و اصلی
۱۹	۵. اهمیت و ضرورت تحقیق
۲۱	۶. روش تحقیق
۲۱	۷. اهداف تحقیق
۲۳	فصل اول: کلیات و مفاهیم
۲۳	مبحث اول: کلیات
۲۳	گفتار اول: اصل حلیت نکاح
۲۴	گفتار دوم: اطلاقات استحباب نکاح
۲۶	گفتار سوم: ضرورت‌های اجتماعی
۲۷	گفتار چهارم: شروط ضمن عقد
۲۸	گفتار پنجم: حکمت و فلسفه تعدد زوجات
۲۹	مبحث دوم: مفاهیم
۲۹	گفتار اول: مفهوم تعدد زوجات

- گفتار دوم: تعریف شرط ۳۲
- گفتار سوم: اقسام شروط ۳۳
- فرع اول: شروط ابتدایی و شروط ضمن عقد ۳۳
- فرع دوم: اقسام شرط ضمن عقد ۳۴
- فرع سوم: الزام یا عدم الزام شروط ۳۶
- بند اول: احکام شروط ابتدایی ۳۶
- بند دوم: احکام شروط ضمن عقد ۳۹

بخش اول: بررسی فقهی مشروعیت تعدد زوجات

- فصل دوم: دیدگاه‌ها ۴۹
- گفتار اول: اصل مشروعیت تعدد زوجات ۴۹
- گفتار دوم: اباحه یا استحباب تعدد زوجات ۵۰
- فصل سوم: ادله ۵۳
- مبحث اول: کتاب ۵۳
- گفتار اول: شأن نزول و تبیین آیه ۵۴
- فرع اول: آیه شریفه و ترجمه آن ۵۴
- فرع دوم: شأن نزول ۵۵
- گفتار دوم: دلالت آیه شریفه بر جواز و ترخیص چندزنی ۵۷
- گفتار سوم: جواز نکاح تا چهار زن دائم و عدم جواز مافوق آن ۶۰
- فرع اول: جواز نکاح تا چهار زن دائم ۶۰
- فرع دوم: عدم جواز مافوق آن ۶۱
- گفتار چهارم: تحقیقی پیرامون معنای «مثنی و ثلاث و رباع» در آیه شریفه ۶۴
- مبحث دوم: سنت ۶۵
- گفتار اول: قول معصوم علیه السلام ۶۵
- فرع اول: روایات جواز نکاح مرد با چهار زن ۶۵
- فرع دوم: روایات عدم جواز نکاح مرد با بیش از چهار زن ۶۷

۶۸	گفتار دوم: سیره عملی معصومین علیهم السلام
۶۹	فرع اول: چندزنی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله
۷۱	فرع دوم: چندزنی خاندان نبی اکرم صلی الله علیه و آله
۷۲	گفتار سوم: سیره متشرعان
۷۴	مبحث سوم: اجماع
۷۵	گفتار اول: محدوده اجماع
۷۵	گفتار دوم: کلام فقهاء
۷۵	فرع اول: اجماع بر جواز نکاح تا چهار زن دائم و حرمت بیش از آن
۷۶	فرع دوم: اجماع بر حرمت نکاح بیش از چهار زن دائم
۷۷	گفتار سوم: اجماع فقهی در تعدد زوجات
۷۷	فرع اول: توضیح مطلب
۷۸	فرع دوم: کلمات فقهاء
۸۱	مبحث چهارم: عدالت شرط اساسی تعدد زوجات
۸۲	گفتار اول: تعریف عدالت
۸۵	گفتار دوم: عدالت در تعدد زوجات از کلمات فقهاء
۸۶	گفتار سوم: منظور از عدالت درباره همسران چیست؟
	بخش دوم: مطلوبیت یا عدم مطلوبیت تعدد زوجات
۹۳	فصل اول: دیدگاه‌ها
۹۳	گفتار اول: رجحان تک همسری
۹۴	گفتار دوم: مطلوبیت چند همسری
۹۵	فصل دوم: ادله مطلوبیت یا عدم مطلوبیت تعدد زوجات
۹۵	مبحث اول: ادله مطلوبیت تعدد زوجات
۹۶	گفتار اول: کتاب
۹۶	فرع اول: کلام صاحب عروه در استحباب تعدد زوجات
۹۶	فرع دوم: نقد کلام صاحب عروه

- ۹۸ _____ فرع سوم: نتیجه‌گیری
- ۹۸ _____ گفتار دوم: سیره عملی معصومین علیهم‌السلام
- ۹۹ _____ فرع اول: کلام صاحب جواهر
- ۹۹ _____ فرع دوم: نقد کلام ایشان
- ۱۰۰ _____ گفتار سوم: مطلوبیت تکثیر نفوس
- ۱۰۰ _____ فرع اول: مطلوبیت تکثیر نفوس در کلام فقهاء
- ۱۰۲ _____ فرع دوم: کیفیت استدلال به روایات تکثیر نسل
- ۱۰۷ _____ فرع سوم: نقد این نظریه
- ۱۰۸ _____ گفتار چهارم: طلاقات استحباب نکاح
- ۱۰۹ _____ فرع اول: کلمات فقهاء
- ۱۰۹ _____ فرع دوم: کیفیت استدلال به طلاقات احادیث نکاح
- ۱۱۲ _____ فرع سوم: نتیجه‌گیری و نظر برگزیده
- ۱۱۲ _____ مبحث دوم: ادله رجحان تک همسری
- ۱۱۳ _____ گفتار اول: دلیل اول بر رجحان تک همسری
- ۱۱۳ _____ فرع اول: کلام شیخ طوسی
- ۱۱۳ _____ فرع دوم: نقد کلام شیخ طوسی
- ۱۱۴ _____ گفتار دوم: دلیل دوم بر رجحان تک همسری
- ۱۱۴ _____ عدم وجود دلیل بر استحباب تعدد زوجات
- ۱۱۴ _____ فرع اول: کلام مقدس اردبیلی
- ۱۱۵ _____ فرع دوم: بررسی کلام مقدس اردبیلی
- ۱۱۵ _____ گفتار سوم: دلیل سوم بر رجحان تک همسری
- ۱۱۵ _____ تک همسری به عنوان یک اصل
- ۱۱۵ _____ فرع اول: دلیل بر اصل
- ۱۱۶ _____ فرع دوم: نقد و بررسی کلام ایشان
- ۱۱۹ _____ گفتار چهارم: دلیل چهارم بر رجحان تک همسری
- ۱۱۹ _____ ضرورت‌های اجتماعی

- ۱۲۰ _____ فرع اول: ضرورت اجتماعی چیست؟
- ۱۲۱ _____ فرع دوم: ضرورت‌های اجتماعی جواز تعدد زوجات
- ۱۲۵ _____ فرع سوم: جمع بندی و نظر برگزیده

بخش سوم: شروط ضمن عقد

- ۱۲۹ _____ فصل اول: بایسته‌های صحت شرط
- ۱۲۹ _____ گفتار اول: شرط باید مقدور باشد
- ۱۲۹ _____ فرع اول: مقصود از شرط مقدور
- ۱۳۰ _____ فرع دوم: دلایل صحیح نبودن شرط شرط غیرمقدور
- ۱۳۱ _____ گفتار دوم: شرط باید دارای غرض عقلایی باشد
- ۱۳۲ _____ گفتار سوم: شرط نباید مخالف کتاب و سنت باشد
- ۱۳۲ _____ فرع اول: دلیل بطلان شروط مخالف کتاب و سنت
- ۱۳۴ _____ فرع دوم: ضابطه و معیار شرط مخالف کتاب و سنت
- ۱۳۶ _____ فرع سوم: تشخیص مخالفت با کتاب و سنت
- ۱۳۷ _____ گفتار چهارم: شرط نباید خلاف مقتضای عقد باشد
- ۱۳۷ _____ فرع اول: مقتضای عقد
- ۱۳۷ _____ بند دوم: انواع مقتضی و توضیح آن
- ۱۳۸ _____ فرع دوم: علت بطلان شروط منافی مقتضای عقد
- ۱۳۹ _____ فصل دوم: آثار تکلیفی و وضعی شروط ضمن عقد
- ۱۳۹ _____ گفتار اول: آثار شروط صحیح
- ۱۳۹ _____ فرع اول: وجوب وفای به شرط
- ۱۴۰ _____ بند اول: قائلین و ادله وجوب وفای به شرط (حکم تکلیفی)
- ۱۴۱ _____ بند دوم: قائلین و ادله وجوب وفای به شرط (حکم وضعی)
- ۱۴۲ _____ بند سوم: نظریه استحباب عمل به شرط و دلیل آن
- ۱۴۲ _____ فرع دوم: اجبار مشروط علیه بر انجام شرط
- ۱۴۲ _____ بند اول: نظریه عدم جواز اجبار

۱۴۴	بند دوم: نظریه جواز اجبار
۱۴۴	فرع سوم: ثبوت خیار
۱۴۵	بند اول: ثبوت خیار به طور مطلق
۱۴۵	بند دوم: ثبوت خیار مشروط
۱۴۶	گفتار دوم: آثار شروط باطل
۱۴۶	فرع اول: شروط باطل و مفسد عقد
۱۴۷	فرع دوم: شروط باطلی که فسادش به عقد سرایت نمی کند
۱۴۷	بند اول: ادله قول اول
۱۴۸	بند دوم: ادله قول دوم
۱۵۱	فصل سوم: شرط ترک ازدواج مجدد
۱۵۳	مبحث اول: دیدگاه ها
۱۵۴	گفتار اول: قول اول مبنی بر بطلان شرط ترک ازدواج مجدد
۱۵۵	گفتار دوم: قول دوم مبنی بر صحت شرط ترک ازدواج مجدد
۱۵۶	مبحث دوم: ادله
۱۵۷	گفتار اول: ادله قائلین بر بطلان شرط ترک ازدواج مجدد
۱۵۸	گفتار دوم: ادله قائلین صحت شرط ازدواج مجدد
۱۶۰	گفتار سوم: جمع بین روایات
۱۶۲	مبحث سوم: اثر شرط ترک ازدواج مجدد
۱۶۲	گفتار اول: بنابر قول به بطلان شرط
۱۶۲	گفتار دوم: بنابر قول به صحت شرط
۱۶۳	فرع اول: دیدگاه ها
۱۶۳	فرع دوم: بررسی دیدگاه ها
۱۶۴	فرع سوم: ضمانت اجرایی
۱۶۴	بند اول: قوانین سه گانه
۱۶۶	بند دوم: نتیجه گیری و نظر برگزیده
۱۶۷	منابع

چکیده

خلاصه و چکیده این رساله عبارت است از:

۱. مهم‌ترین دلیل بر مشروعیت و جواز تعدد زوجات آیه سوم سوره نساء ﴿وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَانكِحُوا مِنْ بَيْنِكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَىٰ وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ﴾ می‌باشد.
۲. همه علمای امامیه و اکثر علمای عامه از آیه سوم سوره نساء استفاده نمودند که با بیش از چهار زن دائم نمی‌توان نکاح کرد و این آیه شریفه در مقام ترخیص تا چهار زن دائم می‌باشد.
۳. اعداد یاد شده در آیه شریفه (مثنی، ثلاث و رباع) قیود احترازی است و نزد شارع خصوصیتی داشته است که بیش از آن را ذکر نکرده است؛ لذا حکم مشروعیت منحصر به اعداد ذکر شده است.
۴. دلیل دیگر بر مشروعیت تعدد زوجات، سنت است که از قول، فعل، تقریر معصوم و همچنین از سیره متشرعه و اجماعی که قائم شده می‌توان بر مطلب بالا استدلال کرد.
۵. شرط اساسی تعدد زوجات، عدالت است که بر پایه حقوق واقعی و فطری استوار گردیده است، به این معنا که حق هر فردی به او داده شود. بنابراین، عدالت رعایت همین حقوق است.

۶. عدالتی که در آیه سوم سوره نساء به عنوان شرط اساسی تعدد زوجات مطرح

شده است، غیر از عدالتی است که در آیه ۱۲۹ همین سوره مطرح گردیده است.

۷. تجویز تعدد زوجات برای مردان به هیچ وجه بر پایه از بین بردن منزلت اجتماعی و در نظر نداشتن موقعیت و حقوق زن نیست، بلکه این قانون بر مبنای مصالح متعددی بوده است. بنابراین آیه برای احقاق حق زنان بوده و به نفع مردان نازل شده است، زیرا قبل از نزول این آیه مردان آزاد بودند تا هر تعداد که مایل بودند، ازدواج کنند، ولی نزول این آیه بیش از چهار زن را ممنوع اعلام کرده است.

۸. ادله‌ای جهت استحباب تعدد زوجات اقامه شده است که تمسک به اطلاعات

ادله نکاح جهت اثبات استحباب تعدد زوجات غیر قابل خدشه است.

۹. ضرورت‌های اجتماعی که گاه برای جوامع انسانی پدید می‌آید را نمی‌توان نادیده گرفت؛ از قبیل شرایط دوران جنگ، کمبود نسل مسلمانان، ناباروری برخی زنان و گاه افزونی رقم زنان بر مردان و... گرچه این شرایط طبیعی و عادی جوامع انسانی نیست اما پیش آمد آن را برای جوامع بشری نمی‌توان انکار کرد.

۱۰. قدر متیقن از معنای شرط به حسب متفاهم عرفی، عبارت از الزام و التزام در ضمن عقد می‌باشد. زیرا شرط به معنای مصدري قرار دادن چیزی است که به امر دیگر مرتبط است. اگرچه برخی از فق‌ها نیز متبادر از واژه شرط را در مطلق الزام و التزام به کار برده‌اند که شامل شروط ابتدایی نیز می‌شود.

۱۱. در احکام الزامی اگر فرد ترک واجب کند یا فعل حرامی را انجام دهد، هیچ عاقلی شک نمی‌کند که این فرد، با حکم خداوند مخالفت کرده است؛ اما در احکام غیر الزامی شکی نیست که ترک یا انجام این امور مخالف با شرع نیست؛ اما شرط حرام بودن یک امر حلال یا حلیت یک امر حرام، مخالف با کتاب و سنت خواهد بود.

۱۲. وجوب وفای به شرط را می‌توان از روایاتی همچون «المؤمنون عند شروطهم» استفاده نمود.

۱۳. شرط ترک ازدواج مجدد، بنا بر قول به صحت چنین شرطی، در صورت تخلف زوج از شرط زوجه، جهت احیای حق خود با مراجعه به مقامات قضائی، از باب قانون نهی از منکر و جلوگیری از معصیت و فساد و همچنین لزوم وفای به شرط، بر زوج اجبار می‌شود.